

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätökseksi/ PT

VD/6024/00.04.03/2024

PT/TK-P/EK

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama ministeriöiden välinen yhteistyöryhmä on valmistellut luonnoksen valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätökseksi. Periaatepäätökseen on päivitetty mielenterveyden edistämisen, mukaan lukien itsemurhien ehkäisy, poikkihallinnolliset toimenpiteet vuosille 2024–2027. Periaatepäätös on osa kansallisen mielenterveysstrategian toimeenpanoa. Ministeriöiden välisen yhteistyöryhmän tehtävänä on varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden sektorien toimenpiteiden onnistunut yhteensovittaminen sekä mielenterveysstrategian tavoitteiden ja näkökulmien vieminen eri hallinnonalojen valmisteluun ja päätöksentekoon.

Strategiassa on viisi sisällöllistä painopistettä: mielenterveys pääomana, lasten ja nuorten mielenterveys, mielenterveysoikeudet, palvelut ja mielenterveysjohtaminen. Sosiaali- ja terveysministeri on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Periaatepäätöksessä mainitaan monipuolisesti toimenpiteet ja tahot, strategiat ja politiikkaohjelmat, joilla pyritään edistämään hyvää mielenterveyttä. Vantaan näkökulmasta päätöksessä korostettava poikkihallinnollisuus on avainasemassa kaikessa mielenterveyden edistämisessä. Periaatepäätöksen luonnoksessa ei kuitenkaan huomioida riittävästi viimeaikaisten rakenneuudistuksen laajoja vaikutuksia palveluiden tuotantoon, kuntien ja hyvinvointialueiden välisiin yhdyspintoihin eikä ennaltaehkäisevän työn rakenteiden ja resurssien haasteisiin.

Vantaan väestöstä noin neljännes puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia, joten mielenterveyspalveluiden tulee olla monikielisiä ja kulttuurisensitiivisiä. Myös ruotsinkielisten tulee saada mielenterveyspalveluita omalla äidinkielellään. Mielenterveydestä tulee olla tietoa ja keskustelua myös selkokielellä, mikä hyödyttää esimerkiksi kehitysvammaisia ja muistisairaita.

Huono-osaisten ja syrjäytyneiden mielenterveyspalvelut tulee huomioida iästä riippumatta, ja kaupunkien sekä hyvinvointialueiden yhteistyötä tarvitaan lisää. Vanhemmuuden tuki on tärkeää mielenterveyden edistämisessä ja sen roolia tulisi periaatepäätöksessä vahvistaa. Syrjäytyminen on ylisukupolvinen ilmiö ja aina lapsen tai nuoren syrjäytyessä tulisi kysyä, missä palvelussa on korjattavaa sekä tarjota tukea koko perheelle.

TE24-uudistus ei huomioi riittävästi nuorten asemaa. Nuorten työllistymistä tukevat monialaiset palvelut, kuten Ohjaamo-palvelut, tulisi näkyä vahvemmin periaatepäätöksissä. Aikalisä-toiminnan rahoitus tulee varmistaa.

Periaatepäätöksessä tunnustetaan kolmannen sektorin rooli mielenterveystyössä, mutta järjestöjen tukien leikkaukset heikentävät niiden toimintaedellytyksiä. Erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen vaatii selkeitä resursseja. Järjestöjen ja kuntatoimijoiden yhteistyö edellyttää riittävää ja pitkäkestoista rahoitusta.

Lausuntopyyntö on annettu lausuntopalvelussa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=ba6fb9e7-1101-4007-9846-9690a6f56483>

Lausunnon antamisen määräaika on 2.9.2024

Kaupunginhallitus 2.9.2024 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto luonnoksesta valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätökseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätökseksi
- Luonnos mielenterveyden edistämisen periaatepäätöksestä

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot:

Opiskeluhuollon erityisasiantuntija Tiina Kulju-Palo
Hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija Suvi Korhonen
etunimi.sukunimi@vantaa.fi